

Liturgie voor de online viering van zondag 14 juni 2020

Eerste zondag na Trinitatis

Viering beschikbaar om:

10.00 uur op [Kerkomroep](#).

Na de dienst ook beschikbaar op www.pgij.nl

Voorganger: Ds. Peter van der Schans

Lector: Bas Kraaijeveld

Orgel: Gert van der Schoor

Thema: Met ontferming bewogen op weg

Protestantse gemeente te IJsselstein

Protestantse
Kerk

➤ Heeft u iets voor de voorbeden in deze dienst?

Mail het naar E.dienen@pgij.nl Dan krijgt het een plekje in deze dienst.

- De Paaskaars brandt
- Orgelspel vooraf
- Welkom door de voorganger

Goede morgen vanuit de Ontmoetingskerk van de Protestantse gemeente te IJsselstein.

Met verschillende mensen uit onze gemeente maken we ook vandaag weer deze online viering mogelijk. Bas Kraaijeveld is er voor de Schriftlezingen. Gert van der Schoor bespeelt het orgel. En Rob Teeuw is koster en geluidsman tegelijk. Met hen samen mag ik u voorgaan in deze dienst. Mijn naam is ds. Peter van der Schans.

Vandaag staan we stil bij Jezus. Hoe hij met ontferming bewogen is voor mensen om hem heen. En hoe hij ook anderen inschakelt om die ontferming te delen.

En ik ga u wat vragen – aan het einde van de preek.

Laten we ons in stilte en ook met orgelspel toewijden.

AAN HET BEGIN

- Toewijding door stil gebed en kort orgelspel
- Groet en Bemoediging
- We zingen: Intochtslied: Psalm 90:1 en 8
- Gebed aan het begin

U die ons in hoop doet leven,
 U weet dat wij zwak staan zonder U,
 hoor naar onze verzuchtingen,
 onze aarzelingen en bezwaren.
 Maak ons sterk door uw nabijheid,
 dan alleen zijn wij bij machte
 zo te spreken, zo te handelen,
 zoals Gij dat hebt bedoeld.
 Amen.

(tekst: W. v.d. Zee, *Zondagswoorden*, p. 82)

- We zingen: Lied 274: 1 en 2
- Smeekgebed, dat we besluiten met het zingen van: Lied 413:3

Lieve God,
 hier zijn we, met alles wat ons bezighoudt:
 de zorgen van ons eigen bestaan en
 die van de wereld waarin wij leven.
 Want we worden het zo beu,
 corona blijft ons dagelijks leven bepalen,
 zelfs al wordt de speelruimte groter.
 Juist nu merken we hoe lastig samen leven eigenlijk is:
 we zijn onze onbevangenheid kwijt, draaien om elkaar heen.
 Hoe kunnen we zo elkaar tot naaste zijn?
 We ervaren moeite en ongemak:
 elkaar kunnen ontmoeten, maar nog steeds zonder liefdevol aanraken,
 wel naar de kerk mogen, maar zo anders en zonder zang.
 En we dragen de last van de voorbije maanden met ons:
 sommigen werkten zo intensief en zo veel;
 anderen moesten thuis zitten, werkloos, niets te verdienen.
 Wat wacht ons nog?
 Omwille van die dubbelheid, die zorg en angst bidden wij:
 Heer ontferm U.
 Goede God,
 Dankbaar willen we zijn voor het goede van uw schepping.
 Maar ook daar die tegenstrijdigheden:
 elke dag prachtig weer, maar mét de dreiging van droogte.
 Erop uit willen trekken en tegelijk: pas op voor veel mensen!
 Hier mensen die elkaar bemoedigen en naar elkaar omzien,
 daar mensen die elkaar uitsluiten en kwaad doen.
 Hoe kunnen we zo genieten van wat goed is?
 Omwille van moeite, onrecht en teleurstelling bidden we:
 Heer ontferm U.

Trouwe God,
 onze samenleving onder druk,
 medemensen in nood:
 zo machteloos kunnen we ons daarbij voelen.
 En toch, ondanks alles:
 we mogen geloven in uw aanwezigheid,
 dat u onze eenzaamheid en stilte wilt doorbreken,
 dat u met uw Geest dichtbij ons wilt komen.
 Daarom bidden en zingen we uit de grond van ons hart:
 ...
 (Sophie Bloemert, zomer 2020)

- We zingen het loflied: Lied 704:1 en 3

DIENST VAN HET WOORD

- Gebed om de opening van het Woord

O God,
 neem ons bestaan ter harte
 ook als ons hart vervuld is
 van zoveel anders.
 Blijf naar ons luisteren
 als wij niet tot U spreken.
 Blijf tot ons spreken
 als wij niet naar U luisteren.
 Overwin ons door uw liefde
 en open ons hart
 voor het beroep,
 dat U op ons doet,
 wie wij ook waren,
 wat wij ook deden.
 Amen.

(tekst: W. v.d. Zee, *Zondagswoorden*, p. 82)

- Eerste Schriftlezing: Jesaja 12

12:1. Op die dag zul je zeggen: 'Ik zal u loven, HEER. U bent woedend op mij geweest, maar uw toorn is geweken, u troost mij. 2. God, hij is mijn redder. Ik heb een vast vertrouwen, ik wankel niet, want de HEER is mijn sterkte, hij is mijn beschermer, hij heeft mij redding gebracht.' 3. Vol vreugde zullen jullie water putten uit de bron van de redding. 4. Op die dag zullen jullie zeggen: 'Loof de HEER, roep zijn naam uit. Maak alle volken zijn daden bekend, verkondig zijn verheven naam. 5. Zing een lied voor de HEER: wonderbaarlijk zijn zijn daden. Laat heel de aarde dit weten. 6. Jubel en juich, inwoners van Sion, want groot is de Heilige van Israël, die in jullie midden woont.'

- We zingen: '*God, die in Christus mij ontmoet*' (uit Raketings nabij van Alfred C. Bronswijk; op de melodie van Psalm 98

1. Kwetsbaar als glas zijn onze dagen.

Wij zijn de breekbaarheid ten prooi,
als niet een hand ons wilde dragen,
een herdershand, die lam en ooi
leidt langs de diepste donk're dalen,
door nachten van gemis en pijn,
om ons, zijn schapen, thuis te halen.
Gods hand wil ons een helper zijn.

2. Gods hand steunt hen, die bijna vallen.
Hij houdt de kleinen op de been,
en is een stok en staf voor allen,
die hier verloren, of alleen
op zoek zijn naar de zin van leven:
een doel, dat duurzaam is en houdt.
Zijn hand wil koers en richting geven.
Gods is met ons ten diepst vertrouwd.

3. Zo ademen wij kostbaar leven
gebonden aan de eindigheid,
in het voorbijgaan nauw verweven
met dromen van de eeuwigheid.
Maar God leidt ons op zoek're wegen.
Hij richt de stappen van de voet.
Hij komt ons met zijn liefde tegen -
God, die in Christus mij ontmoet.

- Tweede schriftlezing: Matteüs 9:35-10:15

9:35. Jezus trok rond langs alle steden en dorpen, hij gaf er *onderricht* in de synagogen, *verkondigde* het goede nieuws over het koninkrijk en *genas* iedere ziekte en elke kwaal. 36. Toen hij de mensenmenigte zag, **voelde hij medelijden met hen**, omdat ze er uitgeput en hulpeloos uitzagen, als schapen zonder herder. 37. **Hij zei tegen zijn leerlingen: 'De oogst is groot, maar er zijn weinig arbeiders.** 38. Vraag dus de eigenaar van de oogst of hij arbeiders wil sturen om de oogst binnen te halen.' 10:1. Daarop riep hij zijn twaalf leerlingen bij zich en **gaf hun de macht om onreine geesten uit te drijven en iedere ziekte en elke kwaal te genezen.** 2. Dit zijn de namen van de twaalf apostelen: als eerste Simon, die Petrus genoemd wordt, en zijn broer Andreas, Jakobus, de zoon van Zebedeüs, en zijn broer Johannes, 3. Filippus en Bartolomeüs, Tomas en de tollenaar Matteüs, Jakobus, de zoon van Alfeüs, en Taddeüs, 4. en ten slotte Simon Kananeüs en Judas Iskariot, die hem zou uitleveren. 5. Deze twaalf zond Jezus uit, en hij gaf hun de volgende instructies: 'Sla niet de weg naar de heidenen in en bezoek geen Samaritaanse stad. 6. Ga liever op zoek naar de verloren schapen van het volk van Israël. 7. Ga op weg en verkondig: "Het koninkrijk van de hemel is nabij." 8. Genees zieken, wek doden op, maak mensen die aan huidvraat lijden rein en drijf demonen uit. Om niet hebben jullie ontvangen, om niet moeten jullie geven! 9. Neem in je beurs geen gouden, zilveren of koperen munten mee, 10. schaf je voor onderweg geen reistas aan, geen extra kleren, geen sandalen en geen stok, want een arbeider is het waard dat er in zijn onderhoud wordt voorzien. 11. In elke stad en in elk dorp waar je komt, moet je uitzoeken wie het waard is je te ontvangen; blijf daar dan tot je weer verdergaat. 12. Groet de bewoners van het huis dat je binnengaat. 13. Laat jullie vrede over dat huis komen als het dat waard is, maar als het dat niet waard is, laat dan die vrede naar je terugkeren. 14. En als ze je

niet willen ontvangen noch naar je woorden willen luisteren, verlaat dan dat huis of die stad en schud het stof van je voeten. 15. Ik verzeker jullie: de dag van het oordeel zal voor het land van Sodom en Gomorra draaglijker zijn dan voor die stad.

- We zingen Lied 672:3 en 6
- Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Ik kan op een heel korte manier in een paar woorden iets zeggen over Jesaja 12 en over Matteüs.

Jesaja 12 is een korte lofzang, een lied van vreugde. Je ziet de oriëntatie in het lied verschuiven van individu naar gemeenschap, van geschiedenis naar toekomst, van oordeel naar redding, van persoonlijk getuigenis en lofzang naar dat van alle volken. Volken die de grootse dingen die de Heer gedaan heeft bekendmaken over heel de aarde.

Bij **Matteüs** verwijdt de oriëntatie zich ook. Het blikveld gaat van Jezus naar zijn leerlingen, van één naar twaalf, van uitputting en hopeloosheid naar een gerijpte oogst, van één arbeider naar verscheidene arbeiders, van dwalende, uitgeputte en hopeloze schapen naar mensen die op weg gaan om het Koninkrijk in woord en daad te delen. Steeds breder breidt het Koninkrijk zich uit. Want dat Koninkrijk is gekomen. Het is tijd voor de oogst, tijd om vol vreugde te scheppen uit de bronnen des heils. Eerst in Israël, dan wereldwijd.

Ik ga dan wat dieper in op wat Matteüs zegt. Hij vertelt hoe Jezus rondtrekt. Onderweg is. En in een paar woorden wordt nog eens zijn kernactiviteit neergeschreven. Het gaat allemaal om het Koninkrijk van God. Daarover geeft hij onderricht en uitleg. Het goede nieuws over dat Rijk verkondigt hij in spreken en handelen. En hij geneest en heelt om het Rijk te laten zien. Onderwijs en therapie, zou je kunnen zeggen, brengen de preken van het Koninkrijk tot werkelijkheid. Tot leven. Heling, bevrijding, recht, liefde, verbinding – allemaal typering van dat Koninkrijk van God.

Matteüs vertelt ook hoe het bij Jezus dan gaat. Hoe het bij hem werkt. Jezus ziet de mensen. Hij voelt medelijden met hen. Hij ziet hoe uitgeput en hulpeloos ze er aan toe zijn. Het is alsof je over God zelf hoort spreken. De afgelopen maanden hebben we vaak uit Exodus gelezen. En gehoord over de HEER. De God die met ons meetrekt en meegaat. Er werd gezegd: ik heb jullie ellende gezien en gehoord. Ik ga jullie redden, bevrijden uit de onderdrukking van Egypte. Bij Jezus is het van hetzelfde laken een pak. Hij lijkt als twee druppels water op de HEER, op de God die heet *'Ik zal er zijn voor jou'*.

Jezus voelt medelijden. Dat is zijn kernhouding. Ik vind zelf het woord 'medelijden' vaak wat vlak. Meer iets hebben van *"Aah, gossie, moet je zien... Wat erg"* En dan zie je beelden van mensen in doffe ellende; vaak kinderen. Of dieren die aan hun lot worden overgelaten, ezeltjes, oude paarden. Je ziet het, je registreert het, je voelt ook wel wat. En toch ga je weer verder alsof er niks aan de hand is.

In de vorige door ons gebruikte Bijbelvertaling staat er hier, dat Jezus met ontferming bewogen was. Dat is een ouder woord, misschien niet meer zoveel zeggend vandaag. Maar toch brengt het mij in elke geval dichterbij de reactie van Jezus. Hij is tot in zijn allerbinnenste geraakt. Ontroerd tot in zijn buik. Werkelijk betrokken, intens bewogen. En dan komt Jezus ook in beweging. Hij laat zich uitdagen en gaat aan de gang, aan het werk. Met goede woorden, met helende krachten. En de mooie woorden van het Rijk worden in daden omgezet. En dan gaat Jezus met ontferming bewogen op weg. Er zijn er nog zoveel voor wie die ontferming hard nodig is.

Maar Jezus wil, hij kan het niet alleen doen. Er zijn meer medewerkers, meer arbeiders nodig. Mensen die doen wat Jezus doet. Die in woorden en daden laten zien, dat het Koninkrijk dichtbij is. Het gaat eerst om 12 mensen. Leerlingen, discipelen die apostelen worden. Twaalf: een verwijzing naar de twaalf stammen, het begin van een nieuwe gemeenschap die geroepen wordt om Gods werk gestalte te geven. Het is een gemengd gezelschap van broers, zoons, familie, vreemdelingen en vrienden. Een tollenaar, een verrader, een twijfelaar. Ze zijn allesbehalve volmaakt, geen helden of gelijkgezinden, maar mensen die het niet gemakkelijk zullen hebben gevonden om het samen te rooien.

Maar Jezus roept ze. En uiteindelijk komen ook wij met onze namen in dat rijtje te staan. Tenminste – als je je door Jezus laat meenemen. Als je iets met hem hebt gekregen. Als je hem vertrouwt.

En dan komt het. Het gaat om geesten uitdrijven, ziekten en kwalen genezen, doden opwekken. Ongelooflijk. Onvoorstelbaar. Is dat wat we te doen krijgen? Wat van volgelingen van Jezus verwacht wordt? Hoe verzin je het! Hoe kunnen we het!

Jezus geeft ons macht om het te doen. We krijgen gezag. Worden gevolmachtigd. Jezus maakt ons tot bevoegde ambassadeurs, influencers. We mogen, nee: we kúnnen Jezus belichamen. We kúnnen dat onvoorstelbare verhaal van Jezus vertellen en er mee aan de gang. We kúnnen doen wat Jezus zegt en doet.

En wie zie je dan? Door wie laat je je raken? Wie maakt onze ontferming los?

Het zijn de zieken. Degene die uitgeput zijn. De hulpeloze en hopeloze mensen. Ik zie de loosers die niet mee kunnen komen in de maatschappij. Verwarde mensen, angstige mensen... Je ziet de vluchtelingen, de slachtoffers van geweld. Je wordt geraakt door de mensen die lijden onder etnisch profileren, onder racisme, discriminatie. Het gaat om mensen die op basis van hun kleur beoordeeld worden. En niet om wie ze zijn - mens onder mensen, mens voor het aangezicht van God. Of ze worden opgemeten naar hun achtergrond en afkomst, hun geaardheid of politieke kleur dan wel hun godsdienst. Ik zie een samenleving die hier en daar scheurt en tegenover elkaar komt te staan: rechtsen en linksen; voor en tegen lock down en anderhalve meter; vaxxers – anti vaxxers; voor en tegen Zwarte Piet; voor en tegen klimaatmaatregelen, voor en tegen windmolens. Noem maar op.

Je ziet hoe mensen op verschillende manieren de adem benomen wordt. Hoe ze klem komen te zitten. Vast in hun situatie. In ademnood.

En dan zijn wij daar als christenen. Uitgerust met de macht van Jezus.

We schrikken ervan. Is het echt zo? Kan ik werkelijk verschil maken in de Geest van Jezus? Dat is toch veel te veel gevraagd! Kunnen we iets betekenen? Durven we te vertrouwen dat we iets kunnen uitrichten? Luistert men? Aanvaard men iets van ons?

Of denken we te veel dat wij geen antwoord hebben naar al die mensen toe? Misschien is het inderdaad zo dat we er zelf niet in geloven. Of niet meer op vertrouwen. Dat we veel te bescheiden zijn. En iets hebben van: Mensen zitten er niet op te wachten.

Of aan de andere kant juist hoogmoedig en met overdreven zelfvertrouwen bezig zijn. En zo geen mens bereiken.

Ik moet weer aan Mozes denken. Hij krijgt de opdracht, de macht om het angstige en onderdrukte volk van de Israëlieten uit Egypte te bevrijden. Om het weg te halen uit de klauwen van de farao. En hij sputtert tegen. Dat kan ik niet. Ik ben geen goed spreker. Ik kan het niet alleen. En namens wie doe ik het eigenlijk allemaal? Allemaal bezwaren. Overal beren op de weg.

Maar de HEER zegt: Ik ben met ontferming bewogen en ga met je mee. Net als Jezus hier zegt. Ik geef je macht. Je mag het! Ja, je kunt het!

Met ontferming bewogen zijn. Hoe doen we dat?

Ik heb gearzeld of ik de tekening op de voorkant van de liturgie zou plaatsen. Je ziet een mens in nood, gebogen lopend, misschien ziek of zwak. Hij ontmoet Jezus of een volgeling van Jezus. Die legt de handen op zijn hoofd. En de mens in nood gaat rechtop verder op zijn weg. Opgebeurd. Overeind geholpen in naam van de Heer. Het is geen anderhalve meter. En ik heb de afgelopen tijd zulk lichamelijk contact ook niet met mensen gezocht. Terwijl een hand op het hoofd of de schouder, een aai over de bol, een duwtje in de rug zo veelzeggend is. Zo opbouwend en opbeurend kan werken. Ik ga er vanuit, dat dit straks ook weer kan, hoe voorzichtig misschien ook.

Moet ik het plaatje daarom maar weg laten? Nee, het geeft zo goed weer, wat de ontmoeting namens Jezus betekenen kan. Laat het nu dan maar symbolisch zijn.

Er zijn ook andere manieren om iets van het met ontferming bewogen zijn te laten merken. Om dat onvoorstelbare van mensen helpen, mensen bevrijden, mensen opbeuren werkelijkheid te laten worden.

Eenvoudige, oprechte aandacht werkt. Een luisterend oor, Kaarten, brieven, mails, bellen, WhatsApp – het heeft allemaal zin en betekenis. Ik krijg dat steeds weer terug van mensen die zo aandacht krijgen. Het is op afstand en toch nabij. Ik snap heel goed – persoonlijke, lijfelijke aandacht wordt heel hard gemist.

Afgelopen woensdag kwam de Werkgroep Pastoraat bij elkaar in de consistorie. Volgens de regels. We schonken persoonlijke aandacht aan elkaar. Dat was nodig. En we stonden stil bij hoe het bij gemeenteleden gaat – voor zover we weten. Want we weten niet alles. Vroeger, zo voelt het bijna, vroeger had je de gesprekken voor en na de kerkdienst. Bij de koffie in de ontmoetingsruimte. En de gesprekken in de wandelgang rond vergadering en gespreksgroepen. Nu is dat allemaal anders.

In de werkgroep vonden we het daarom erg moeilijk goed in te schatten waar u in deze tijd precies behoefte aan hebt. Wat kunnen we vanuit de Werkgroep of andere groepen aanbieden dat u van dienst is? Waar hebt u behoefte aan? Moeten we er op inzetten om zoveel mogelijk mensen naar de kerkdienst te halen? Maar dan is het wel aan een maximum gebonden en zingen gaat niet. En of dat nu zo leuk is... Of moeten we juist meer persoonlijke ontmoetingen organiseren. Of in kleinere groepsverbanden. Of is het nog anders? Waar kijkt u naar uit?

We gaan er geen officiële enquête van maken. Maar gewoon de vraag: wat kunnen we betekenen? Dan kunnen we proberen daar recht aan te doen, maar dan wel overeenkomstig de regels.

En zo brengen we samen dat Rijk van God dichterbij. Tot in ons midden, in onze stad. Amen.

- Meditatief moment: orgelspel
- We zingen: Lied 362:1 en 2

DIENST VAN HET ANTWOORD

- Update *Tussenspel*
- Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Dankgebed:

Voor ontferming Jezus, die uw ontferming belichaamde

Voor het inschakelen van mensen
 Voor mensen die stuk voor stuk – wie, wat of hoe ze zijn voor u belangrijk zijn.
 Voorbeden:
 Eenzamen
 Wie de toekomst somber inziet.
 Wie slachtoffer is van geweld van wie dan ook.
 Wie pijn lijdt onder racisme en discriminatie
 Om begrip en aandacht, om respect en luisterend oor.
 Niet meteen veroordelen en wantrouwen.

Stil gebed

Onze Vader

Onze Vader die in de hemelen zijt,
 uw Naam worde geheiligd;
 uw Koninkrijk kome;
 uw wil geschiede
 gelijk in de hemel alzo ook op aarde.
 Geef ons heden ons dagelijks brood,
 en vergeef ons onze schulden,
 gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren,
 en leid ons niet in verzoeking
 maar verlos ons van de boze.
 Want van u is het Koninkrijk
 en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.
 Amen.

- Delen van de bloemengroet

- Inzameling van de gaven: Dorpskerken willen van betekenis zijn.
 Om dorpskerken te ondersteunen bij de zoektocht naar de vraag “Hoe draagt onze kerk bij aan de leefbaarheid van ons dorp?” zijn uitwisseling van ervaringen en regiobijeenkomsten rond kerk-en leefbaarheidvraagstukken van groot belang. Helpt u mee de dorpskerken in Nederland in het zoeken naar nieuwe wegen op oude gronden.

Omdat we niet kunnen collecteren in de eredienst vragen we u om uw collecte digitaal bij te dragen. In Samenspel kunt u lezen hoe u dat kunt doen. Wij danken u van harte voor uw gift!
 Jannie Schimmel en Daniëlle van den Houten.
 Namens het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters:

AAN HET EINDE

- We zingen het slotlied: Lied 871:1, 3 en 5
 - Uitzending en Zegen

Ga op weg waar je ook begint.
 Laat je in beweging brengen
 door de bewogenheid en ontferming van Jezus.
 Weet je dan gedragen door de vleugels van de Eeuwige
 Weet je omsloten door zijn warmte en licht,

Draagt je naam in vrede, en groet met vrede die je met vrede groeten,
waarheen de weg je ook voert.

Moge de lieflijkheid van de Heer met je zijn:

God zegent
de mond en alle woorden
die zijn gesproken op de weg met Hem –
dat steeds de taal van liefde zich laat horen
en ieder woord de tolk wordt van zijn stem.

God zegent
de hand en alle daden,
waarmee zijn schepping verder wordt gebouwd –
wees als het zaaigoed op de wereldakker,
dat – uitgestrooid – de vaste grond vertrouwt.

God zegent
de blik en alle ogen
die uitzien naar het Koninkrijk van licht,
de toekomst van de wereld van Gods dromen
die zich op vrede en verzoening richt.

- Gemeentezang: Amen, amen, amen! (Lied 431C)

- Orgelspel